

beschouwing te zeggen. Het saecularisme is een vijand, waartegen Christendom en Hindoeïsme gezamenlijk kunnen en moeten optrekken; en ook zou een voorzichtig zich aanpassen aan Hindoeïstische gedachten en verwachtingen het Evangelie grooten ingang doen vinden in alle kringen. Zoo schrijft Stanley Jones in zijn boek „Christus langs den Indischen heirweg": „Het Hindoeïsme zou onder invloed der zending zich langzamerhand kunnen opheffen tot steeds hooger trap, en ten slotte in het Christendom kunnen overgaan, zonder zijn goede bestanddeelen te verliezen".

Juist omdat deze opvatting door talentvolle mannen als Heiler e.a. wordt verdedigd, is het noodig positie te kiezen in de Schrift, en in de Schrift alleen. Het gaat er niet om, wat ons succes beoogt, maar om de voorschriften des Heeren.

En dan is drieërlei te bedenken.

Allereerst, de zending moet zich houden aan hetgeen haar Heere en Koning haar heeft opgedragen. Hier past allermint een eigenwillig handelen. De gezant voert slechts de opdracht van zijn zender uit. Paulus schrijft dan ook aan de Corinthiërs: „Zoo zijn wij dan gezanten van Christus' wege, alsof God door ons bade". Verder gaan, anders handelen dan de opdracht luidt, zou ongehoorzaamheid aan Christus zijn. „Het gaat bij den prediker niet om inzichten en overtuigingen, niet om wetten en ordeningen, niet om kulturele gebruiken en vormen, maar om een werken van den levenden God". Het is de taak van de zending aan den mensch, die het nog niet weet, bekend te maken, dat de Heere genadig is, groot van raad en machtig van daad. De zondaar wete het, dat God alleen werkt, en dat dan niemand keert. Hij doet 't wonder der vernieuwing; Hij is de Zaligmaker.

Het Evangelie is niet de vervulling van het goede, dat in het Hindoeïsme wordt gevonden, maar is geheel iets anders, het is een nieuwe boodschap, het is openbaring Gods van hetgeen de Hindoe niet weet en zonder prediking ook nooit zal kunnen weten.

Daarom moet ook het streven van sommigen, om het Oude Testament te vervangen door de beste geschriften der Hindoes zelf, en deze dan naast het Nieuwe Testament te zetten, beslist worden afgewezen. Dit nader te verdedigen zou ons er toe brengen de betekenis van het Oude ten opzichte van het Nieuwe Testament uiteen te zetten, wat voor onze lezers niet noodig is. Wij zijn te zeker overtuigd van de onlosmakelijke eenheid van Oud- en Nieuw-Testament; wij zijn ons er te goed van bewust, dat het Nieuwe zonder het Oude Testament niet recht verstaan kan worden; ook handhaven wij te stellig de eenheid der gansche Schrift.

Het tweede wat wij te bedenken hebben bij de vraag, of de zending een anderen koers moet nemen, is, dat de prediking van het aloude Evangelie des Ouden en des Nieuwen Testaments moet geschieden in den geest van liefde en ootmoed.

Dit spreekt vanzelf, maar hoe licht wordt het vergeten! De Westerling voelt zich van nature als het ware de meerdere van den oosterling; het rassenbewustzijn gaat dan spreken, terwijl het bij het Evangelie zwijgen moet: er is in Christus geen onderscheid. Menig zendeling heeft het bij den Inlander bedorven door zijn meerderheidsgevoel.

Alzoo geen kleineerende polemiek! Ook geen verwisselen van beschaving en Evangelie! Ja, altijd weer geldt de eisch, dat de Europeesche bril moet worden afgezet.

De geschiedenis der zending leert, dat de zendingen meermalen iets hebben veroordeeld en bestreden als heidensch, zondig, en zelfs duivelsch, terwijl het toch in werkelijkheid niets anders was dan een volksgebruik, dat door den vreemdeling niet verstaan werd. Ook is het plicht alle recht te laten wedervaren aan hetgeen de Indiër op het gebied van kunst en wijsbegeerte presteert. En niet minder moet voorzichtigheid worden betracht bij het beoordeelen van verschillende toestanden op zedelijk gebied.

Den zendeling, die vervuld is met den geest van liefde en ootmoed, zal dit alles niet moeilijk vallen; hij is zich van eigen zwakheid en tekortkoming te goed bewust, en weet, dat ook hij slechts van genade kan leven.

Op de Conferentie van Jeruzalem werden dan ook terecht deze woorden gesproken: „Wij gaan niet naar de zoogenaamde niet-Christelijke volken, omdat zij de slechtste menschen in de wereld zijn en zij alleen hulp noodig hebben, maar wij gaan tot hen, omdat zij een deel der wereld uitmaken en met ons in denzelfden nood verkeeren".

Hieruit vloeit vanzelf iets anders voort.

Wij gelooven aan het bestuur Gods over alle volken. Ook het Indische leven heeft Hij geleid; en in die leiding heeft Hij Indië voorbereid voor het komen van Evangelie.

Daarmee wordt natuurlijk niet de achterdeur binnen gelaten, wat wij de voordeur uitstuurden. Want bij het beoordeelen van die „voorbereidingen" kan en mag alleen de maatstaf van het Evangelie zelf worden aangelegd; wat in volksgebruiken en sociale structuur verwerpelijk is of kan worden overgenomen en gezuiverd, maakt alleen de openbaring des Heeren uit. Ook moet bij dat licht de vraag van de kaste-ordening worden beantwoord.

Wat dit laatste betreft: ernstig worde onderzocht, of het kaste-stelsel in dien zin kan worden hervormd, dat het de plaats inneemt van onze standen in de Westersche maatschappij. Hier ligt inderdaad een probleem, waarvoor een oplossing moet worden gekregen. Zooals het kastewezen nu is, is het in flagranten strijd met het Christendom; daar is men het tamelijk wel over eens.

Zelfs moet het doel zijn te staan naar een eigen Indische theologie. Het Indisch denken is zoo door God gegeven, dat, mits in het rechte spoor geleid, ongetwijfeld de waarheid Gods op Indische wijze kan worden ingedacht en weergegeven; dat zou de theologie in het algemeen ongemeen verrijken.

Ten slotte is er nog een derde punt, dat ter sprake komt bij de kwestie, of de zendingen, wegens de veranderde situatie ook hun optreden tegenover het Hindoeïsme moeten veranderen. Dr Ihmels formuleert het als volgt: „Er (n.l. der Missionar) hat seine Botschaft in ständiger Auseinandersetzung mit dem Hinduismus zu vollziehen".

De eisch, zoo betoogt Dr Ihmels, om alle minachtende polemiek achterwege te laten, blijft bestaan, maar mag niet tot een kleurloze prediking leiden.

Hij keert zich in zijn uiteenzetting met name tegen Dr Stanley Jones, en wij vallen hem hierin bij. Natuurlijk heeft Jones recht op erkenning wegens zijn voortreffelijke arbeid; zijn boeken zijn „verslonden", en wekten terecht bewondering. Maar velen hebben toch bij het lezen wel gevoeld, dat de schrijver te ver ging; er haperde iets. En het doet ons goed, dat een man van erkende bekwaamheid als Dr Ihmels op die leemte de aandacht vestigt.

Reeds in zijn eerste boek: „Christus langs den Indischen heirweg" zegt Stanley Jones, dat hij eenvoudig Christus als den levenden Heere predikt en niet als den gekruisten Christus volgens de dogmatiek.

Men voelt de dwaasheid dezer opmerking. Het kruis gaat toch aan de verrijzenis vooraf? Wij zouden niet van den levenden, den levend geworden, Heere kunnen spreken, indien Hij niet eerst gestorven ware. Ja, dat wij Hem als den levenden Heere aanbidden, heeft zijn oorzaak en grond in het kruis. Hoe zou de levende Christus onze Zaligmaker kunnen zijn, indien Hij zich niet had laten kruisigen?

Men bedenke wel, dat Stanley Jones geen bezwaar maakt tegen het kruis van Christus. Ook hij knielt bij dat kruis. Doch in de prediking houde zich de zendeling in Indië bij de eenvoudige waarheid, dat Jezus leeft, en hij mijde de dogmatische beschouwingen aangaande het kruis. En hij oordeelt zoo in het belang van den arbeid en tot heil van den Indiër.

Doch Dr Ihmels merkt hiertegen op, dat eeuwenlange ervaring den Indiër al zoo geschoold heeft, dat hij als vanzelf nadenkt over de Christelijke waarheden, en als hij niet dogmatisch nader onderwezen wordt, daaraan gedachten verbindt, die niet in de lijn liggen van de Schrift.

En dan heeft de opvatting van Stanley Jones, een opvatting, die door velen gedeeld wordt, nog dit bezwaar, dat de Indiër van nature syncretist is, en het gevaar van syncretisme in de hand wordt gewerkt, als niet de leer aangaande Christus wordt uiteengezet, maar slechts met de eenvoudige mededeeling der waarheden wordt genoegen genomen.

Zoo trekt dan Dr Ihmels deze conclusie: „Bij de eerste prediking zal in den regel critiek op de Indische religie achterwege moeten blijven. Maar de zendeling zal ook dan niet slechts den mensch in den Indiër toespreken, maar hij moet zich tot den Indischen mensch wenden. De theologische uiteenzetting zal dan reeds bij de eerste prediking van zelf als noodzakelijk volgen en tevens tot een critiek op de Hindoeïstische gedachten worden".

Het is noodig op dat syncretisme, waarvoor de zending in Indië zich niet genoeg wacht, nog nader in te gaan. Vanzelf worden dan eenige verkeerde zendingsmethoden afgewezen.

J. D. W.



Rectificatie, en nog wat.

Van Dr Berkouwer kreeg ik volgend ingezonden stuk:

Watergraafsmeer, 17 Maart 1934.

Hooggeleerde Heer,

Gaarne zou ik willen, dat U het onderstaande in Uw blad zoudt willen opnemen. Tot m'n groote verbazing laat U in de Persschouw mij zeggen: „de pluriformiteit moeten we maar niet vervangen door de uniformiteit, want dat lukt toch niet" en dan gaat U dat bestrijden.

Mag ik U vragen: heb ik dat gezegd?

Ik wil hier nogmaals het woord letterlijk overnemen:

„Ik laat thans in het midden of de pluriformiteits-idee tenslotte moet voeren tot het kerkelijk quietisme, dat zegt: och, laten we alles maar zoo laten. Laten we de pluriformiteit maar niet trachten te vervangen door de uniformiteit, want dat lukt toch niet en er zit toch ook in die pluriformiteit wel iets (resp. veel) moois."

U zult toch wel toestemmen, dat niet ik, maar het kerkelijk quietisme die volgende regels spreekt.

Ik geloof, dat rustige lezing van deze zinnen toch werkelijk alle misverstand buitensluit.

Hoogachtend,

Uw dw.,

G. C. BERKOUWER

Het spijt me heel erg, dat ik Dr Berkouwer verkeerd begrepen heb op dit ééne punt. Ik verklaar mijn exegetische fout enerzijds uit mijn haastig lezen, anderzijds uit het feit, dat Dr Berkouwer in het weergeven van de meening van het kerkelijk quietisme, zijn zinnen niet door een komma-punt, doch door een punt gescheiden heeft. Andere lezers, die ik achteraf vroeg, hadden 'tevenzo begrepen. Gelukkig heb ik de heele passage onverkort opgenomen, ook met de aan de bedoelde passage voorafgaande zinnen.

Onder betuiging van mijn leedwezen over het misverstand neem ik dus den kop van de Persschouw van verleden week tot en met de eerste helft van kolom 1 van bl. 191 terug, zoover Dr Berkouwer er in betrokken zou zijn. Overigens zijn er natuurlijk wel onder ons, die den door mij abusievelijk aan Dr Berkouwer toegedichten gedachtengang volgen. Zakelijk zou dus tegenover hun bedoeling mijn opmerking zich willen blijven stellen. Maar het blijkt, gelukkig, dat Dr Berkouwer in dezen aan mijn zijde staat op dit punt.

Voorts: Dr Berkouwer heeft in zijn laatste nummer zich weer gemengd in het debat. Ik zal hem niet daarin negeeren, maar stel mijn beantwoording uit tot een der volgende nummers. Om twee redenen: a. om niet te veel in één nr over dezelfde zaak te schrijven; b. om af te wachten, of Dr Berkouwer soms nog meer schrijven mocht onder het loopen van de reeks. Om de onder a. genoemde reden ga ik ook voorbij aan het overigens mij zeer verblijvende artikel van Ds W. W. Meynen in „Dordtsche Kerkbode".

Beweringen van „Woord en Geest".

„Woord en Geest" heeft het weer eens te bont gemaakt, zoo met Dr Miskotte, en dergelijke. Thans wordt er weer eens nader ingegaan op kwesties, waarover al lang met Dr Miskotte's verzekerde woorden beslist was. Dr Berkouwer („Watergr. Kb.") zegt er dit van:

In „Woord en Geest" van 2 Maart j.l. wordt door Ds J. Diepersloot een felle aanval gedaan op „De Standaard", naar aanleiding van de artikelen, die van tijd tot tijd in dat blad geschreven werden over de geestelijke situatie van onzen tijd. De schrijver zegt, dat in „De Standaard" te lezen stond een „botte, van alle begrip verstoken veroordeeling van de diepste en gewichtigste verschijnselen onzer dagen op geestelijk gebied". Immers dit A.R. blad ziet in de stroomingen van rechtsmodernisme en Zwitsersche theologie (Barth) een weigering om naar het Vaderhuis terug te keeren. En — aldus geeft Ds Diepersloot de situatie dan weer — „het Vaderhuis is n.l. voor „De Standaard" niet het Vaderhuis met vele woningen, waarvan de bijbel spreekt, maar... het systeem der A.R. beginselen". De houding van „De Standaard" herinnert aan den oudsten broeder uit de gelijkenis.

„De Standaard" kan 't daar voorloopig mee doen. Want erger is er wel niet. Een verkeerde kijk op — het Vaderhuis.

Ds Diepersloot schrijft: „Het zou echter wel eens kunnen zijn, dat Barth naar het „Vaderhuis" der A.R. beginselen niet terug kan keeren, juist omdat hij werkelijk en volhardend terugkeeren wil naar het Vaderhuis van God".

Geheel dit artikel is een felle beschuldiging, maar op de vraag, wat hier de kern van de kwestie is, wordt volkomen juist geantwoord: „In elk geval een totaal andere opvatting van wat gehoorzaamheid is".

Het zijn bekende klanken, die we in dit artikel vinden. De A.R. politiek bestookt met — Barthiaansche zinnen. In het opstellen van „beginselen", „handhaaft" de mensch zichzelf en al worden die beginselen ook honderd en duizendmaal afgeleid uit de Schrift, het zijn toch „menschelijke" beginselen en tenslotte „een laatste poging tot zelfhandhaving van den zondigen mensch, die desnoods ook de Schrift gebruiken wil om toch maar niet naar God Zelf te hoeven luisteren".

Bekende klanken.

Ruimte maken niet voor een systeem van menselijke beginselen, maar voor het Vaderhuis zelf!

Maar ik voel me toch meer thuis in de beschouwingen van „De Standaard" dan in deze kritiek. Omdat het gemakkelijker is zichzelf te handhaven met een stel menselijke beginselen? Och neen. Ds Diepersloot weet toch, dat zij, die deze beginselen aanvaarden, werkelijk overtuigd zijn, die gevonden te hebben als resultaat van het luisteren naar het Gods Woord.

Wat is dat voor een beschuldiging: de Schrift gebruiken „om toch maar niet naar God Zelf te hoeven luisteren". Ik herinner me dien zin uit één van Barth's artikelen als een kritiek op het biblicisme, maar daar ligt toch een „beschouwing" achter, een theologie, een „beginsel", een „kijk" op het Vaderhuis. Alleen maar — een andere kijk!

Barth ziet geen mogelijkheid om een direct verband te leggen tusschen onze politiek en Gods wil. Ds Diepersloot weet toch wel, dat Barth vanuit zijn theologische gedachten niet alleen positie kiest tegen A.R. politiek, maar tegen allerlei richtingen, die iets uit de Hellige Schrift „afleiden", om daar dan mee te „werken" in het praktische leven.

Het is wel een heel simpele probleemstelling, dat

het Vaderhuis der A.R. beginselen uit de allereerst moet of er wer men tuss van God, hoe we moe het politiek kunnen we looppig niet.

Ik heb er lezen in „De weet toch w zou moeten verschillend is (h.v. ontv van Christ

Inderdaad politiek, ma en wie met wil oploss op als profe met „den ou heeft „De : Vaderhuis.

Want hier gen de moe A.R. begins het verband van die zijd (onontkoom den wil var held.

Wanneer gezien, dan wel duidelij moment des woningen" M

Deze Ds D om mee te d tirade:

Inzonderh door principi menschen s van het nat zoover ik w sprak, in ee gen. Sinds overgenome zien hoe B meewaalen, veel voor c volgelingen zoeken.

Er loopt c zaglijk misv alsof bij Ba religie en zaak, gesch met elkaa handelen, m ben met d Prof. Schild Barths hou ralen geest

Men moe theologie b kan de gew Barth op e heid van b dat Barth maken van den dienst

Wie heeft i in de schoen ste zinnen? t tegenoverge

ralisme bego danks terch bruikelijke d en „christel Barths opvat ren" van de gehoopt.

Hegel en K overgestelde en veel and sie. Zoo iets en het libera „weergave"

Overigens waarvan Dr zóó schrijft smaalt op w huis".

In het „E schrijft de b

Leeft de midden de gaat er ee dikant, zoc de gemeer lend, waan dood is in licht gebeu blijft in z in de oia gemeente nomen. H Christus ditioneele